

דרכי שאני נשתלח, מחוייב המשלח לנקות הנגדים, ולכן יחשיך אותי מכל החטאים:

בב' מועדות פי' ראה כתיב כי יברך ה' אלקיך בכל תבואתך ובכל מעשה ידיך והיית אך שמח שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה' אלקיך. נראה לפרש דהנה ליונו הקב"ה לעלות לרגל בפסח דהיינו תחלת קליר שעורים, ובעלרת היינו קליר חטים, ובחג דהוא זמן אסיף, ולכאורה יעלה על לב האדם דהיינו שיהיה להקב"ה על שנתן לו שדות וכרמים וזהו עיקר שמחת החג, ובאמת זה אינו דעיקר שמחה הוא מה שליונו השם לשמור החג בקדושה ולעלות ולהראות לפניהם והבדלנו בזה מן שארי אלוהים, כנוסח תפילתנו של אתה בחרתנו ולא ישמח על כניסת קלירו ושמנו ויינו. ולכן אמר הכתוב כי יברך ה' בכל תבואתך ומעשה ידיך, אפי"ה לא תעלה על לבבך שיהיה זה הדבר שתשמח עליו, אלא והיית אך שמח על זה שליוך ה' אלקיך שלש פעמים בשנה יראה.

אל' ה' ויאר לנו אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח, ודרשו רבותינו במסכת סוכה מ"ה ע"ב כל מי שעושה איסור לחג באכילה ושתייה כאלו הקריב קרבן. ואיתא במס' שבת פ"ט ע"ב דלכך נקרא הר סיני שבו ירדה שנה לאוה"ה, ולכאורה ה"י ראוי לקרותו הר אהבה שבו ירדה אהבה לישראל. אך יש לומר דרז"ל דרשו במס' עירובין כ"א ע"ב ליינה בכפרים שמבקשים ישראל מהקב"ה שידין אותם בין האומות הכופרים בה, ואם יסתכל בנו לנגד האומות, אז כמלא חן בעיניו. היולא מזה שלפעמים מחמת גודל השנאה להאומות, יושג אהבה לישראל, אך אהבה זו אינה שלימה. אבל לפעמים נהפוך הוא על ידי שגדלו אהבת ישראל בעיניו מחמת קיום מצותיו, יורד שנה לאוה"ה, אף אם גם הם יאמינו בו כמו לעתיד במהרה שיעבדו כולם לשמו הגדול, אך נגד אהבת ישראל ה"י הם בעיניו כשנואים, ולכן בשעת קבלת התורה שהיו ישראל במדרגה קדושה ירדה שנה לאוה"ה מכא אהבת ישראל, וזהו המדרגה החשובה ממדרגה השנייה, ולכך נקרא הר סיני ולא הר אהבה. ומצינו בצרכות ל"ג ע"א גדולה דעה שנחנה בין שני שמות כי אל דעות ה', וגם גדולה נקמה שכתובה ג"כ בין שני שמות אל נקמות ה'. כמלא שני שמות הללו אל ה' מורים אז על דעה דהיינו אהבה או על נקמה. ולכן אמר דה"ה אל ה' ויאר לנו. כלומר אם השני השמות הללו מאירים לנו, דהיינו שאהבה הקב"ה אותנו מחמת קיום תורתו הקדושה אז ראוי לנו שנעשה אסרו חג בעבותים דהיינו לשמחנו בכל מיני שמחה של חג (פי' ברשי' שם שני הפירושי') אבל אם שני שמות הללו מורים על נקמה מאוה"ה ומחמת שנאתם של האומות בא אהבה לישראל אז אין ראוי לנו לעשות איסור לחג להוסיף שמחה על שמחה כי אותה אהבה אין מדרגה חשובה ודוק. (*).

לשבועות תרפ"ו. לפ"ק.

מאת ה' היתה זאת היא נפלאות בעינינו זה היום עשה ה' נגילה וגשמחה בו. כי דה"ה מת בעלרת ולא הודיעו הקב"ה יום מיתתו ועסק בחזרה כל אותו היום ופתאום מת על ידי מעשה כמבואר פי' במה מדליקין. וידוע במיתת הדיק הוא שמחה והילולא למעלה כמבואר פרק אלו מגלחין, ולמטה הוה לער ואכל ונקרא הפלא ופלא, [רבה א"ה א'] אך ב"ע יש גם שמחה למטה דאסור להחזיר (*).

(*) עד כאן מנאק של תלמידי דרב רפ"ה ז"ל.

ומ"ע

דכבר בארנו למעלה דאי ליכא אומה בעולם שמכירין ועובדין הבורא, אז ממילא העולם חרב וליכא חיים בעולם, כיון שכל עיקר החיות העולם תלוי אם ע"י נעשה רצון הבורא ית', וגם ליכא שום קוצה בעולם, דאין טוב אלא תורה, וגם אין ברכה בעולם, דלא מלא הקב"ה כלי מחזיק ברכה יותר משלום דכתיב ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום, וכיון דליכא עוז דהיינו קבלת התורה, ממילא אין שלום ואם אין שלום אין ברכה. וזהו כוונת חז"ל שאמרו דהוא יומא דנפיק זיקא שמיא טבה, דזהו אותיות טובה ב' רכה חיים ובלה"ק מקרי שחט מרמו ג"כ על שלום חיים טובה דאי לא קבלו ישראל תורה אז ליכא שום דבר מן הדברים הטובים ה"ל. וזהו שאמרו דהוי טבה לבשרייכו ולדמייכו, דחיותן בלי תורה לאו חיים מקרי כה"ל ודוק:

דהמ"ה אמר שגיאות מי יבין מנסתרות יקרי, וכי הספרים דר"ת מרמזים על י"ם מ"ן.

וי"ל דהנה דוד שבת התורה ואמר הנחמדים **מזהב** ומכסף רב ומתוקים מדבש ונופת לופים, ולכאורה אם יש לאדם פז רב ודבש יכול לומר דהתורה זו משוכחת יותר אבל אם אין לאדם מדברי ה"ל הא"ך יוכל להבחין שבה של תורה, לכן רמז בפרשה זו תיבת י"ם ותיבת מ"ן דהיינו בתחילה נתן להם בינת הים שהוא פז רב ואח"כ נתן להם המן דאמר' דבש ה' מס' במן [ברכות י"ז:], כמלא דמן משוכה שמים מדרגות יותר מדבש, ואח"כ נתן להם התורה שמתוקה מפז רב ונופת לופים:

גב' מודים חשון עבדך אל ימשלו בי אז איתם ונקתי מפשע רב יהיו לרצון ^{התורה והמצוות} אלהינו לבי לפניך ה' לורי וגואלי. נראה לבאר ע"י משג חס ילד אחד קטן מלוכב צנדיים חשונים ונפל במקום מזהב וטנף צנדי וסתיוק התחיל לבכות מחמת מורא של הכאת אביו ואביו חמל עליו ופייסו והצטיחו שלא יעניש אותו, והסתיוק שתק אח"כ אבל מ"מ צנדי נמאסים ואביו אינו מחוייב לעשות חדשים, אבל אם אירע כעין מעשה זו בשליח שהלך בשליחתו של אדם אחר, ואירע לו חונם בדרך שנעשה לו היזק בגופו או בממונו, הובא בש"ע [ח"מ קע"ז סקמ"ח] אם השליח הלך בחנם אז נתחייב המשלח בכל חונם שאירע לשליח מחמת שכל הנאה שלו היתה. והנה הנמשל לדבר זה, אדם החוטא בעה"ז בשגגה או במזיד, ואח"כ עשה תשובה מחמת מורא מאליו שנשמים והקב"ה ברחמיו מקבל תשובתו ואין מעניש אותו, אפי"ה כאשר הכתם בצנדי הרוחני דהיינו הנשמה, והקב"ה אין מחוייב לעשות לו צנדים מלוכבים לנקות הכתם מהנשמה, אבל אם האדם כל מהשכחו אינו רק לאהבת השם ולא לקבל שום שכר כלל אפי"ה שאין לדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, מ"מ כיון שכל עבודת האדם היה רק להנאת הקב"ה אפי"ה שאין לנו יכולים להשיג הנאה זו מה ה"ה, אפי"ה מצינו כמה מקומות מפורש ריח נחוח לה' שנחת רוח לפניו אם נעשה רצונו יתברך, א"כ נתחייב הקב"ה שהוא המשלח את האדם לפה"ה, בכל חונם השליח והולך לנקות אותו מכל הכתמים. לכן אמר דה"ה שהוא ישמרו אפי"ה מן המזיד וכ"ש מן השוגג ואל ימשלו בי, אז איתם ונקתי מפשע רב, דהיינו שאה"י נקי מן כל מיני כתמים, וטעם בקשה של דבר זה היינו יהיו לרצון אמרי פי כלומר מחמת שכל אמרי פי תמיד לא לשום קבלת שכר אך מחמת רצון הבורא שיהי נחת רוח לפניו וא"כ כביכול לומר שכל הנאה שלו, ולכן אם אסוף צנדי